

ANVISNING FÖR TILLÄMPNING AV AVTAL OM FLEXIBEL ANSLUTNING

Denna anvisning har utarbetats för att klargöra Energimyndighetens föreskrift 3510/000002/2025 om användningen av avtal om flexibel anslutning samt vad som har föreskrivits om avtal om flexibel anslutning i elmarknadslagen (588/2013) och dess förarbeten. Energimyndighetens föreskrift skapar en ram för användningen av avtal om flexibel anslutning i enlighet med artikel 6 a i elmarknadsdirektivet (EU 2024/1711).

Definitioner

Med avtal om flexibel anslutning avses enligt elmarknadslagen ett avtal om anslutning, i vars villkor det har avtalats om begränsningar av anslutningspunktens garanterade effekt eller om nätinnehavarens styrning av elförbrukningen eller elförsörjningen till anslutningen. Nätinnehavaren får använda avtal om flexibel anslutning endast i situationer som avses i 20 b § och 20 c § i elmarknadslagen.

I elmarknadslagen används den allmänna benämningen avtal om flexibel anslutning och som skillnad från detta en särskiljande benämning permanent avtal om flexibel anslutning. Ett avtal om flexibel anslutning kan enligt lagen användas antingen som en allmän term för anslutningar som avses i 20 b och 20 c § i elmarknadslagen eller för att hänvisa enbart till ett icke-permanent avtal om flexibel anslutning enligt 20 b §.

För tydlighetens skull har man i föreskriften därför definierat ett separat begrepp "tillfälligt avtal om flexibel anslutning", vilket hänvisar enbart till de avtal om flexibel anslutning som avses i 20 b § i elmarknadslagen. I samband med definitionen anges den centrala egenskapen hos ett tillfälligt avtal om flexibel anslutning, nämligen att användningen av ett tillfälligt avtal om flexibel anslutning inte kräver Energimyndighetens tillstånd och är avsedd som en tillfällig lösning.

Med permanent avtal om flexibel anslutning avses i föreskriften och i denna anvisning, i likhet med elmarknadslagens definition, ett permanent avtal om flexibel anslutning som avses i 20 c § i elmarknadslagen och dess användning kräver Energimyndighetens tillstånd.

Avtal om flexibel anslutning är i föreskriften och i denna anvisning definierat som en allmän benämning för både tillfälliga och permanenta avtal om flexibel anslutning.

Tillfälliga avtal om flexibel anslutning

Enligt 20 b § i elmarknadslagen ska nätinnehavaren erbjuda avtal om flexibel anslutning i sådana delar av sitt elnät där tillgången till kapacitet i elnätet är begränsad eller där det inte finns någon kapacitet för nya anslutningar eller för förstorande av befintliga anslutningar och där genomförandet av den anslutning som abonnenten behöver förutsätter att elnätet utvecklas. Ett tillfälligt avtal om flexibel anslutning är avsett som en tidsbegränsad lösning tills nätutvecklingen möjliggör införandet av den slutliga garanterade fasta anslutningseffekten. Tillfälliga avtal om flexibel anslutning kan användas i situationer där tillgången till kapacitet i elnätet är begränsad eller där det inte finns någon kapacitet för nya anslutningar eller för förstorande av befintliga anslutningar.

Permanent avtal om flexibel anslutning

Enligt 20 c § i elmarknadslagen kan avtal om flexibel anslutning med avvikelse från 20 b § 4 mom. med abonnentens samtycke ingås som permanenta lösningar för att genomföra nya anslutningar eller förstora befintliga anslutningar i sådana delar av elnätet, i fråga om vilka Energimyndigheten i ett beslut som getts på basis av nätinnehavarens ansökan har ansett att utveckling av elnätet inte är den effektivaste lösningen. I beslutet ska de nätkomponenter som beslutet grundar sig på specificeras.

Enligt 20 b § 4 mom. i elmarknadslagen får ett (tillfälligt) avtal om flexibel anslutning inte fördröja nätutvecklingen av elnätet. Genom ett permanent avtal om flexibel anslutning kan nätinnehavaren alltså undantagsvis begränsa nätutvecklingen i fråga om de åtgärder som skulle krävas för att ansluta hela den begärda anslutningseffekten av en abonnent som ingått avtal om flexibel anslutning till nätet.

Effektiviteten av nätutvecklingen bedöms med hänsyn till hela nätverksamheten och alla kunders intressen. Bedömningen omfattar exempelvis hur nätutvecklingen skulle påverka nätbolagets samtliga kunders nätavgifter och leveranssäkerhet. Det kunde anses att utveckling av elnätet inte är den mest effektiva lösningen exempelvis i sådana fall, där en enskild anslutning eller några få anslutningar skulle kräva betydande förstärkning av nätet i en avlägsen del där inga andra nätanvändare förväntas etablera sig. I sådana fall kunde det möjligtvis anses vara mer motiverat att hantera kapacitetsproblem genom flexibilitet. De delar av elnätet där utveckling av elnätet inte anses vara den mest effektiva lösningen definieras utifrån nätets topologi och struktur, och det geografiska området är inte avgörande. Med de nätkomponenter som ligger till grund för beslutet och som ska specificeras i beslutet, avses de komponenter eller kombinationer av komponenter som begränsar anslutningseffekten.

Ett permanent avtal om flexibel anslutning får ingås först när Energimyndigheten har fattat ett positivt beslut om det ansökta tillståndet. Tillstånd för permanent avtal om flexibel anslutning söks via Energimyndighetens e-tjänst enligt de [anvisningar](#) som publiceras på Energimyndighetens webbplats. Avgiften för tillståndsbeslutet bestäms enligt gällande arbets- och näringsministeriets förordning om Energimyndighetens avgiftsbelagda prestationer och är vid tidpunkten för anvisningens publicering 5000 € (även vid negativt beslut). Tillstånd kan ansökas med en ansökan endast för ett objekt vars kapacitet begränsas av en enskild nätkomponent eller en kombination av sådana. Energimyndigheten behandlar ansökningarna i den ordning de kommer in.

Att ingå ett permanent avtal om flexibel anslutning förutsätter kundens samtycke. Nätinnehavaren ska vid ansökan om tillstånd kunna visa att kundens samtycke är äkta och frivilligt. Om kunden inte skulle erbjudas något annat alternativ för anslutning till nätet än ett permanent avtal om flexibel anslutning, kan samtycket inte anses vara frivilligt. Nätinnehavaren kan visa samtycket exempelvis genom att erbjuda kunden ett anbud på en fast anslutning eller ett tillfälligt avtal om flexibel anslutning enligt 20 b § samtidigt som förslaget om permanent avtal om flexibel anslutning presenteras som ett alternativ. Nätinnehavaren kan i detta skede ge högst ett villkorat anbud om permanent avtal om flexibel anslutning, eftersom dess genomförande kräver Energimyndighetens tillstånd. Nätinnehavaren är naturligtvis

inte skyldig att erbjuda kunden ett permanent avtal om flexibel anslutning i sådana fall där förutsättningarna för dess erbjudande enligt nätinnehavarens bedömning inte är uppfyllda. Nätinnehavaren får inte erbjuda en ny kund enbart ett permanent avtal om flexibel anslutning även om Energimyndigheten redan hade beviljat tillstånd att använda sådana avtal i området, eftersom samtycket ska vara abonnent-specifikt.

Villkor för avtal om flexibel anslutning

De allmänna villkoren för avtal om flexibel anslutning ingår i de villkor för nätinnehavarens anslutningstjänst som ska fastställas enligt 10 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (590/2013). Ett villkor utgör ett allmänt avtalsvillkor, när samma villkor används i flera avtal. Ett exempel på ett sådant villkor kunde vara ett villkor som föreskriver hur en balansavvikelse som eventuellt uppstår i samband med effektbegränsning ska hanteras. Energimyndigheten rekommenderar, att allmänna avtalsvillkor för avtal om flexibel anslutning skapas eller att de nuvarande allmänna anslutningsvillkoren uppdateras på ett sådant sätt, att de innehåller de villkor som behövs för att ingå avtal om flexibel anslutning. Villkoren kan fortsättningsvis uppdateras när behov av nya villkor identifieras.

Avtalets individuella villkor, såsom uppgifter om kunden, anslutningspunkten, anslutningseffekten och motsvarande omständigheter som bestäms separat för varje avtal, omfattas inte av skyldigheten att fastställa villkoren. Inte heller tekniska krav ingår i de villkor som ska fastställas, men nätinnehavaren ska ändå publicera de tekniska kraven som tillämpas och tillämpa dem på ett icke-diskriminerande sätt på alla nätanvändare.

Enligt elmarknadslagen ska följande omständigheter anges i avtal om flexibel anslutning:

Vad som ska anges i avtalet	Tillämpningsområde	Fastställande
1) Maximivärden för fasta inmatningen av el i elnätet och det fasta uttaget av el från elnätet, samt den ytterligare flexibla matnings- och uttagskapaciteten	Tillfälliga och permanenta	Individuellt villkor som inte behöver fastställas.
2) Grunderna för fastställande av avgifter för el överföring och eldistribution som tillämpas på den fasta och flexibla inmatnings- och uttagskapaciteten	Tillfälliga och permanenta	Avgiftsgrunderna ska framgå från nätinnehavarens prislista, som inte behöver fastställas.
3) Giltighetstiden för tillfälliga avtalet om flexibel anslutning och det förväntade datumet för beviljande av anslutning till hela den begärda fasta kapaciteten	Tillfälliga	Individuellt villkor som inte behöver fastställas.

4) Giltighetstiden för det permanenta avtalet om flexibel anslutning eller grunden för fastställande av giltighetstiden	Permanent	Individuellt villkor som inte behöver fastställas.
5) De nätkomponenter eller kombinationer av sådana på vilka ingåendet av ett permanent avtal om flexibel anslutning grundar sig	Permanent	Individuellt villkor som inte behöver fastställas.

Grunderna för bestämning av anslutningsavgiften för flexibel anslutningskapacitet

På ett avtal om flexibel anslutning tillämpas samma prissättning och betalningstidtabell gällande anslutningsavgiften som på en vanlig anslutning, som kunden får tillgång till först efter att nätutvecklingsåtgärderna har slutförts. Användningen av ett tillfälligt avtal om flexibel anslutning får inte fördröja åtgärderna för att utveckla elnätet. Bestämningen av anslutningsavgifter och fördelningen av ledig kapacitet behandlas i [metoderna för prissättning av anslutningar](#).

Grunderna för bestämning av nätserviceavgifter för flexibel anslutningskapacitet

Nätinnehavaren ska erbjuda sitt elnäts användare, som har ett avtal om flexibel anslutning, nättjänstprodukter som är lämpliga för dessa (flexibel nättjänstprodukt). För ett eldriftsställe som omfattas av ett permanent eller tillfälligt avtal om flexibel anslutning får nätinnehavaren tillämpa en prissättning som avviker från den som gäller för eldriftsställen som är anslutna med ett fast anslutningsavtal gällande den flexibla effektandelen. Prissättningen ska baseras på en motiverad uppskattning av kostnaderna med beaktande av de fördelar som flexibiliteten medför för nätinnehavaren. Energimyndigheten kan granska prissättningens lagenlighet redan i samband med ansökan om tillstånd för permanent avtal om flexibel anslutning.

En flexibel nättjänstprodukt får användas endast under den tid som anslutningen är flexibel. När man övergår från flexibel anslutningseffekt till fast anslutningseffekt, övergår eldriftsstället samtidigt till normala nättjänstprodukter.

Giltighetstiden för avtal om flexibel anslutning

Ett tillfälligt avtal om flexibel anslutning får ingå endast för den tid som de utvecklingsåtgärder i elnätet som påverkar kapaciteten i den aktuella anslutningen motiverat kräver. Dess användning får inte fördröja utvecklingen av elnätet och kan inte användas för att ändra tidtabellen för utvecklingen av elnätet.

Giltighetstiden för ett permanent avtal om flexibel anslutning ska fastställas i anslutningsavtalet. Med giltighetstid avses den tid under vilken flexibiliteten gäller. När behovet av flexibilitet upphör till följd av utvecklingen av elnätet, fortsätter avtalet i regel som ett tillsvidare gällande vanligt anslutningsavtal, utom ifall kundens anslutningsbehov från början var tidsbegränsat, i vilket fall avtalet fortsätter som ett vanligt anslutningsavtal under den resterande varaktigheten av kundens anslutningsbehov.

Energimyndigheten kan återkalla tillståndet för ett permanent avtal om flexibel anslutning eller ändra omfattningen av den del av elnätet som avses i tillståndsbeslutet, om förhållandena i den del av elnätet som avses i beslutet har ändrats i de nätkomponenter som föranlett begränsningen så att förutsättningarna för beslutet inte längre uppfylls. Ett återkallelsebeslut kan fattas förutom på initiativ av abonnenten eller nätinnehavaren också på Energimyndighetens eget motiverade initiativ. Om el överföringens begränsningar i nätområdet i praktiken har upphört till följd av utvecklingen av elnätet är det inte ändamålsenligt att en abonnent som tidigare har anslutits med ett permanent avtal om flexibel anslutning får en fördel av en billigare nättjänstprodukt. Tillståndet kan därför återkallas även mot abonnentens vilja. Vid beviljande och återkallelse av tillstånd bedöms alltid nätverksamheten som helhet och alla nätinnehavarens kunders gemensamma intresse. Energimyndigheten hör både nätinnehavaren och abonnenten innan ett återkallelsebeslut fattas.

I sitt återkallelsebeslut ska Energimyndigheten fastställa en övergångsperiod som är skälig för både nätinnehavaren och de abonnenter som anslutit sig till den aktuella delen av elnätet, efter vars utgång permanenta avtal om flexibel anslutning inte längre får användas i den delen av elnätet. På ett anslutningsavtal som påverkas av Energimyndighetens beslut tillämpas under den nämnda övergångsperioden de bestämmelser i 20 b § 2–4 mom. som gäller tillfälliga avtal om flexibel anslutning, om inte nätinnehavaren och kunden har avtalat om annat i samband med att anslutningsavtalet ingicks. Detta innebär i praktiken särskilt att nätinnehavaren ska ange det förväntade datumet för beviljande av anslutning till hela den begärda fasta kapaciteten och erbjuda ett avtal om flexibel anslutning i enlighet med detta.

När giltighetstiden som avtalats i ett permanent avtal om flexibel anslutning löper ut, blir anslutningseffekten fast. Om elnätet utvecklas redan innan giltighetstiden löper ut på sådant sätt att anslutningseffekten ändras från flexibel till fast, uppfylls inte förutsättningarna för beviljande av tillstånd till det tidsbegränsade permanenta avtal om flexibel anslutning längre, varvid Energimyndigheten kan återkalla tillståndet på eget initiativ eller på initiativ av abonnenten eller nätinnehavaren.

Övergång från flexibel anslutningseffekt till fast anslutningseffekt

I ett tillfälligt avtal om flexibel anslutning ska det fastställas när hela den fasta kapacitet som abonnenten begärt blir tillgänglig för abonnenten. Den flexibla anslutningseffekten kan också övergå till fast anslutningseffekt stegvis i takt med att utvecklingen av elnätet fortskrider. I sådana fall ska anslutningsavtalet dessutom ange när kunden får tillgång till respektive stegvisa kapacitetsökning. Den fasta andelen av anslutningen kan alltså öka stegvis samtidigt som den flexibla andelen minskar i motsvarande proportion. Abonnenten ska informeras om förändringen.

Förändringen ska beaktas i inställningarna och användningen av effektstyrningssystemet omedelbart, när det är tekniskt möjligt.

Övergången till fast anslutningseffekt ska alltid dokumenteras i anslutningens uppgifter och abonnenten ska informeras om detta om möjligt före ändringen träder i kraft eller så snart som möjligt efter att den har trätt i kraft. I detta samband kan även en uppdatering av anslutningsavtalet som motsvarar förändringen göras.

Om det datum för övergång till fast anslutningseffekt eller för stegvis ökning av kapaciteten som enligt 20 b § 1 mom. i elmarknadslagen måste anges i anslutningsavtalet ändras, ska nätinnehavaren meddela abonnenten det nya datumet utan dröjsmål efter att ändringen har kommit till nätinnehavarens kännedom. Om datumet för övergången till fast anslutningseffekt eller kapacitetsökningen försernas, ska abonnenten dessutom informeras om orsaken till förseningen. Meddelandet ska alltid göras, även om det exakta nya datumet inte är känt, om förseningen av kapacitetsökningen är sannolik.

Utvecklingen av elnätet ska syfta till att den tillfälliga flexibla anslutningseffekten övergår till en vanlig fast anslutningseffekt så snabbt som möjligt.

Även för ett permanent avtal om flexibel anslutning kan anslutningseffekten med tiden och i takt med utvecklingen av elnätet övergå till fast anslutningseffekt, om Energimyndigheten återkallar tillståndet för det permanenta avtalet om flexibel anslutning. För sådana situationer är det nyttigt att i anslutningsavtalet definiera tillvägagångssättet för att erbjuda fast anslutningseffekt i fall av återkallelse av tillståndet.

Effektregleringssystem

Nätinnehavaren ska definiera tekniska ramvillkor för aktivering av flexibilitet och effektstyrning, enligt vilka abonnentens effektregleringssystem måste fungera. Enligt 20 § i elmarknadslagen ska de villkor och tekniska krav som gäller anslutning vara öppna, objektiva och icke-diskriminerande och ta hänsyn till elsystemets driftsäkerhet och effektivitet. Detta gäller även effektregleringssystemet. Nätinnehavaren kan också definiera inom vilken tidtabell nätinnehavaren meddelar om aktivering av anslutningens flexibilitet och på vilket sätt meddelandet görs innan effektstyrningen genomförs, samt huruvida styrning sker i vissa situationer utan förhandsmeddelande, ifall nätinnehavaren har möjlighet att styra abonnentens laster (till exempel effektbegränsning efter störning).

Nätinnehavaren, vars nät avtalet om flexibel anslutning gäller, definierar vilken typ av effektregleringssystem som anses vara tillförlitligt och godkänt. Nätinnehavaren får dock inte kräva användning av endast en viss typ eller en viss tillverkares system, om motsvarande utrustning som är kompatibel med nätinnehavarens driftsystem finns och kan användas. Som utgångspunkt ska nätinnehavaren inte definiera abonnentens effektstyrningssystem eller ta ställning till dess tekniska detaljer, utan snarare definiera de tekniska ramvillkoren för aktivering och styrning av flexibilitet, enligt vilka abonnentens effektregleringssystem ska fungera.

Effektstyrning kan till exempel genomföras så att nätbolaget skickar styrinformation till kunden om huruvida effekten vid eldriftsstället behöver begränsas eller inte. Styrinformationen eller styrbegäran skickas via en överenskommen kommunikationsförbindelse. Dessutom kan nätbolaget skicka en styrbegäran om hur mycket effekt som måste begränsas. Kommunikationsförbindelsen och styrbegäran överför inte ansvaret för kundens utrustning till nätinnehavaren, om inte detta har avtalats separat.

Anskaffning av effekteregleringssystemet och genomförandet av de nödvändiga kommunikationsförbindelserna till nätinnehavarens system faller enligt lagen på kundens ansvar. Kostnaden för nätinnehavarens system tillhör nätinnehavarens ansvar.

Nätinnehavaren kan i sina tekniska krav för anslutning fastställa ramvillkor för testnings- och ändringsbehov för den utrustning som utgör anslutningens effekteregleringssystem. Dessutom kan det i avtalsvillkoren vara nödvändigt att fastställa hur man ska förfara om utrustningen eller en del av den åldras eller skadas på ett sätt som gör att dess säkra funktion och trygga användning inte längre kan garanteras.

Ansökan om tillstånd för permanent avtal om flexibel anslutning

Energimyndigheten [instruerar](#) på sin webbplats separat om ansökan om tillstånd för permanent avtal om flexibel anslutning. Tillstånd kan sökas i Energimyndighetens e-tjänst (<https://asiointi.energiavirasto.fi/>).